

TĂRÂMUL PARADOXURILOR

În Republica Moldova nimic nu este de la sine înțeles. Nu există reguli decât pentru a consacra excepțiile. Promisiunile sunt făcute pentru a fi încălcate. Definițiile sunt formulate pentru a fi contestate. Coalițiile sunt create pentru a fi destrămate. Nimic nu este bătut în cuie...

Guvernul – ca să continuăm șirul paradoxurilor – nu e nici comunist, nici politic, nici tehnocrat, nici reformator. E greu de crezut, dacă nu chiar imposibil, că măcar unul din miniștrii desemnați a citit programul de guvernare. Poate doar cu excepția premierului care a fost obligat s-o facă în parlament.

Nici un ministru nu este autor sau promotor cunoscut de politici publice și reforme reale. Avem un guvern provizoriu, intermediar, numai bun să asigure traiul „decent” al clanurilor mafiote. Corupția și criminalitatea vor constitui, cu siguranță, performanțele lui cele mai tari.

Și pentru ca tabloul să fie complet a venit și prăbușirea morală a elitelor politice după scrutinul din 2005 care a pus bomboana pe colivă!

Mai rămâne sectorul neguvernamental, dacă rămâne...

Am scris pasajul de mai sus acum cinci ani (Mihai Roșcovan, *Jurnal de Tranziție*, pag. 153), dar pare a fi valabil și pentru astăzi. Se știe că toamna la moldoveni este destul de fierbinte. Subiectul alegerii președintelui țării predomină în mass-media scrisă și electronică. În mod tradițional, declarațiile liderilor de partide, dezbaterile analiștilor politici, afirmațiile constituționaliștilor, articolele editorialiștilor, bloggerilor sau pur și simplu ale ziariștilor sunt omniprezente în casele moldovenilor și continuă să polueze mințile oamenilor cu tot felul de idei năstrușnice, șocante, uneori chiar originale, dar deloc realizabile.

Fiindcă veni vorba despre idei, pe parcursul a 20 de ani de independență elita politică nu a fost foarte generoasă în lansarea unor idei naționale. După părerea mea, în această perioadă politicienii moldoveni au lansat doar două idei relevante: *moldovenismul* și *integraționismul*.

Ideologia moldovenismului promovată, practic, pe parcursul întregii perioade de tranziție la nivel de stat a fost mai recent formulată de liderul comunist Vladimir Voronin, chiar în discursul de la festivitatea consacrată aniversării independenței noastre.

Ideologia integraționistă, lansată odată cu desprinderea de imperiul sovietic, a fost contestată permanent atât de structurile de stat și non-statale, cât și de structurile externe, în special cele rusești. Conform acestei ideologii, viitorul societății noastre este în familia europeană, iar acolo putem ajunge doar acționând împreună și cu sprijinul României. Inițial, această ideologie a fost formulată încă la începutul anilor '90, la diferite forumuri de rang înalt, conferințe naționale și internaționale, inclusiv programe politice, cum ar fi materialele Conferinței „Integrarea economică dintre Republica Moldova și România”, organizată de ASEM, în 1993. Mai recent, această

ideologie și-a găsit reflectare într-un articol curajos scris de Val Butnaru – „*Avem „țară”. Ce facem cu ea?*”, publicat în JURNAL de Chișinău la 26 august 2011. Mai adăugăm aici că, din afară, această traiectorie este susținută de SUA, UE, inclusiv de România, în special în timpul celui de-al doilea mandat al lui Traian Băsescu.

Pentru că elitele politice sunt inconsecvente, mincinoase, necinstite și imorale, niciuna din aceste ideologii nu a devenit dominantă în societatea moldovenească. Populația cerșește bani de la stat, iar statul – de la instituțiile financiare internaționale. Această imagine de coșmar pare că se multiplică de la an la an. De noi depinde cu adevărat doar sărăcia. De aceea am și ajuns să exportăm cerșetori.

Ce se mai poate face pentru a schimba această imagine de cerșetori? Răspunsul nu-l mai poate formula niciunul din vârfurile puterii actuale. Dar partea dramatică e că nici măcar nu-și pune cineva această problemă ca fiind a managementului de stat. Evoluția se produce de la sine, inevitabil în direcția catastrofei. Realitatea este fatal paralelă cu preocupările clasei politice.

Revenind la alegerile președintelui, problemă pentru care elita politică nu este în stare să găsească o soluție, am consultat experiența în domeniu a unor țări similare. De exemplu, Estonia, țară cu un sistem parlamentar ca la noi, rezolvă această problemă relativ simplu: dacă două tururi de alegeri nu se încununază cu sprijinul parlamentarilor, atunci președintele se alege prin vot direct și secret printr-un scrutin al primarilor. Într-adevăr, spre deosebire de parlamentari, aleși pe liste de partid, primarii sunt aleși prin vot direct și secret, deci au mai mare legitimitate pentru a exprima voința poporului. Ei sunt mai aproape de oameni, cunosc nevoile lor și sunt primii care vin în ajutorul lor. Modificările constituționale necesare pentru legiferarea acestei proceduri ar fi minore, iar costurile pentru organizarea acestei proceduri ar fi minime.

Poate această soluție ar scoate Republica Moldova din șirul paradoxurilor?

Mihai Roșcovan,
Doctor în economie